

Ksiądz *Wilhelm KRZAK* / Father *William KRZAK*

Autor / author:

p. *Dominik Kościelny, Swoszowice* / Mr *Dominic Kościelny, Swoszowice*

iv.2016

SPIS TREŚCI / CONTENTS

Biografia / Biography.....	1
Fotografie / Images.....	4

Biografia / Biography

Urodził się 28.vi.1904 r w Ślemieniu, w przysiółku „Młyńska”, ok. 15 km na wschód od Żywca, w archidiecezji krakowskiej.

Był synem Wojciecha i Małgorzaty z domu Łoboda.

9.vii.1904 r. w kościele parafialnym pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Ślemieniu przyjął sakrament chrztu św. udzielony przez proboszcza, ks. Franciszka Krupę. Rodzicami chrzestnymi byli Józef Górny i Teofila Kowalska.

Edukację rozpoczął od siedmioklasowej szkoły w Ślemieniu (lata 1911–8). Następnie ukończył gimnazjum w Bochni.

Maturę o profilu humanistycznym zdał w 1926 r. w nowej Szkole Realnej i Państwowym Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Żywcu.

Święcenia kapłańskie otrzymał we Lwowie w 1931 r.

Uroczysta Msza św. prymicyjna odbyła się 12.vii.1931 r. w rodzinnym kościele parafialnym. Przyjęcie prymicyjne zorganizowano w budynku starej szkoły, której kierownikiem był brat neoprezbitera, Jan Krzak. Szczególną atrakcją był krążący nad gośćmi dwupłatowy samolot, z którego pilot zrzucał m.in. małe kartki z życzeniami...

Po święceniach pracował na stanowisku katechety w Tartakowie k. Sokala.

Posługiwał w archidiecezji lwowskiej, ale wakacje spędzał w Ślemieniu, gdzie m.in. 4.viii.1935 r. pobłogosławił związek małżeński Józefa Ślemieńskiego z Janiną Kowalską, wywodzącą się z rodziny Krzaków.

Wcześniej w 1934 r. ks. Krzak został proboszczem parafii pw. św. Michała Archanioła w miejscowości Michalcze (dekanat Horodenka — dzisiaj Ukraina).

Według protokołu wizytacji pochodzącego z 1721 r. wiadomo, że budowę świątyni rozpoczęto z inicjatywy abpa lwowskiego, Jana Skarbka (1661–1733). Konsekracja kościoła pw. św. Michała Archanioła odbyła się w 1776 r., podczas wizytacji kolejnego arcy-

Born on 28.vi.1904 in Ślemień village, „Młyńska” hamlet, c. 15 km to the east of Żywiec, in Cracow archdiocese.

Was a son of Adalbert and Margaret née Łoboda

On 9.vii.1904 was baptized by Fr Francis Krupa, parish priest, at the Birth of St John the Baptist parish church in Ślemień. His Godparents were Joseph Górny and Theophila Kowalska.

His education started at 7-year primary school in Ślemień (1911–8). Following that completed secondary education at gymnasium in Bochnia.

He passed his high school final exams, matura, in 1926, in Nicholas Copernicus *Realschule* and State Gymnasium in Żywiec.

He was ordained in 1931 in Lviv.

His first Solemn Mass took place on 12.vii.1931 in the family parish church. The official celebrations were held in the building of the old school run by John Krzak, brother of the newly ordained. The highlight was a biplane circling over the village tossing small congratulatory cards over the guests...

After ordination he was a prefect in Tartaków n. Sokal.

Ministered in Lviv archdiocese but holidays spent in Ślemień where on 4.viii.1935 among others gave blessing to a marriage of Joseph Ślemieński and Joanne Kowalska, descendant of Krzak family...

Earlier in 1934 Fr Krzak took a post of parish priest at St Michael the Archangel parish in Michalcze village in Horodenka deanery (today Ukraine).

According to 1721 bishop’s visit protocol the construction of the church was initiated by Abp John Skarbek of Lviv (1661–1733). St Michael the Archangel church was consecrated in 1776 by another Lviv archbishop Vaclaus Jerome Sierakowski (1700, Raba Wyżna – 1780, Obroszyna) during his pastoral visit

biskupa lwowskiego Wacława Hieronima Sierakowskiego (1700, Raba Wyżna – 1780, Obroszyna) w Michalczach. Kościół imponował przede wszystkim liczbą ołtarzy — we wnętrzu było ich aż pięć. W VII.1916 r., w czasie I wojny światowej, świątynia została mocno zniszczona, a prace mające na celu odbudowę kościoła prowadzone były aż do 1925 r.

Po najeździe rosyjskim na wschodnie tereny Rzeczypospolitej Polskiej 17.IX.1939 r., IV rozbiórce Polski i rozpoczęciu II wojny światowej, zaczęły się rosyjskie represje wobec osób Polaków i osób duchownych w szczególności. ks. Krzak opuścił wówczas Michalczce przenosząc się do Lwowa.

Parafia pw. św. Michała Archanioła w Michalczach ok. 1944, w wyniku ludobójstwa wołyńskiego dokonanego przez Ukraińców na Polakach oraz rozpoczęcia okupacji rosyjskiej, została zamknięta. Krótco potem zostało zniszczone całe wyposażenie kościoła parafialnego. W 1951 r. budynek kościoła został zamieniony na magazyn kołchozowy, a od 1968 r. pełnił funkcję warsztatu.

Do dziś świątynia pozostaje opuszczona...

Ks. Krzak tymczasem kontynuował w 1939 r. ucieczkę z terenów zajętych przez Rosjan. Przekroczył granicę ustaloną między niemieckimi i rosyjskimi okupantami, przeszedł do tzw. Generalnego Gubernatorstwa – pseudo państewka zorganizowanego i rządzonego przez okupanta niemieckiego na terenach centralnej Polski, i schronił się w miejscowości Wróblowice pod Krakowem, w parafii pw. Przemienienia Pańskiego, którą administrował jego kuzyn, ślemienianin, ks. Franciszek Krzewski. Objął funkcję rezydenta-wikariusza.

26.VIII.1940 r. Niemcy przeprowadzili w parafii, na podstawie donosu, przeszukanie w poszukiwaniu ukrywanego ponoć odbiornika radiowego. Został wówczas, wraz z innym wikariuszem parafii, ks. Andrzejem Leśniakiem, aresztowany przez niemiecką policję polityczną Gestapo i osadzony w areszcie na ul. Montelupich w Krakowie. Dwa dni później aresztowano proboszcza, ks. Franciszka Krzewskiego, który wobec obietnicy uwolnienia aresztowanych wikariuszy w przypadku zgłoszenia się na posterunek, sam tam się udał.

Wikariuszy oczywiście nie zwolniono.

Po trzy miesięcznym śledztwie, 28.IX.1940 r., przewieziono go do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, gdzie otrzymał numer obozowy 6619.

Po dwóch tygodniach, 12.XII.1940 r., jako osoba duchowna został przewieziony w większej grupie duchownych, wśród których byli obaj aresztowani wraz z nim kapłani, do obozu koncentracyjnego

w Michalcze. Its most impressive feature were five internal altars. In VII.1916, during the I World War, the church was partially destroyed and the renovation work was carried out till 1925.

After Russian invasion of Poland on 17.IX.1939, IV partition of Poland and start of the II World War, Russian occupiers initiated waves of repression against Poles and their spiritual leaders – Catholic priests – in particular. Fr Krzak left Michalczce and initially moved to Lviv.

St Michael the Archangel parish in Michalczce was closed down in c. 1944, as a result of Volhynia genocide perpetrated by the Ukrainians on Polish population and start of the second Russian occupation. Shortly afterwards the interior of the church was destroyed. In 1951 the building was taken over by a local kolkhoz, collective farm, and used as a warehouse. From 1868 was used as a workshop.

Today it remains closed and abandoned.

In 1939 Fr Krzak continued his escape from the territories occupied by the Russians. Crossed over the border set up by Russian and German occupiers and moved to the General Governorate – a pseudo state organized and run by Germans in central Poland. Settled in Wróblowice n. Cracow, in Transfiguration parish administered by his cousin from Ślemień, Fr Francis Krzewski. He took the post of resident vicar.

On 26.VIII.1940 based on a denouncement Germans raided the parish rectory in search of an alleged hidden radio receiver. Fr Krzak was arrested, together with a permanent vicar Fr Andrew Leśniak, by German secret police Gestapo and jailed in Montelupich str. prison in Cracow. Two days later the parish priest Fr Francis Krzewski turned up at police station when given a promise of his vicars' release and was duly arrested as well.

The promise was not upheld. The vicars were not released.

On 28.XI.1940 after three months long investigation Fr Krzak was transported to KL Auschwitz concentration camp. There received a 6619 prisoner number.

After a fortnight, on 12.XII.1940, in a larger group of Catholic priests that included two priests arrested with him was transported to KL Dachau concentration camp. There was branded as a prisoner number 22220.

On 10.VIII.1942 after being selected to a so-called „invalids' transport” was brought to a German euthanasia center in Hartheim Castle in Austria.

KL Dachau, gdzie otrzymał numer obozowy 22220.
10.viii.1942 r., po wcześniejszym zakwalifikowaniu do „transportu inwalidów”, wywieziono go do ośrodka eutanazyjnego mieszczącego się w zamku w miejscowości Hartheim w Austrii. Prawd. tego samego dnia został zamordowany poprzez zagazowanie, następnie skremowany a jego prochy rozrzucano, podobnie jak pozostałych 296 polskich księży zamordowanych w Hartheim, na zamkowej łące.
Został zamordowany w ramach jednej z najbardziej nieludzkich akcji eutanazyjnych III Rzeszy (tzw. *Aktion T4*), mającej na celu unicestwienie osób, których „życie nie było warte istnienia”, a więc niepełnosprawnych, kalekich, chorych.
Matka księdza, Małgorzata Krzak, otrzymała od władz niemieckich zawiadomienie o jego śmierci.
W przesyłce znajdowała się również skrwawiona sutanna...

Prob. on the same day was murdered in a gas chamber. His body – and bodies of 296 other Polish priests murdered there – was cremated and ashes dispersed over the local fields.

His murder was part of one the most inhumane euthanasia programs ever (called *Aktion T4*) initiated by the Germans, aimed at total annihilation of „life not worth living”, meaning disabled, handicapped and sick...

Fr Krzak’s mother, Ms Margaret Krzak, received an official letter informing about her son’s death.

The parcel contained, among other things, bloodied priest’s cassock...

Fotografie / Images

ks. Wilhelm KRZAK
26.v.1940 r., Wróblowice

Fr William KRZAK
26.v.1940 r., Wróblowice

ks. Wilhelm KRZAK
12.vii.1931 r., Ślemień

Fr William KRZAK
12.vii.1931, Ślemień

ks. Wilhelm KRZAK – święcenia kapłańskie
1931 r., Lwów

Fr William KRZAK – ordination
1931, Lviv

ks. Wilhelm KRZAK – Prymicje
12.vii.1931 r., Ślemień

Fr William KRZAK – First Solemn Mass
12.vii.1931, Ślemień

ks. Wilhelm KRZAK – obrazek prymicyjny
12.vii.1931 r., Ślemień

„O jedno proszę ja Pana,
i tego pragnę: abym przeby-
wał w domu Pańskim po
wszystkie dni życia mego:
abym się nasycił rozkoszami
Pańskimi, i nawiedzał świą-
tynię jego“.
(Ps. 26,4)

NA PAMIĄTKĘ
ŚWIĘCEŃ KAPŁAŃSKICH
i
PIERWSZEJ MSZY ŚW.
z błogostawieństwem
ofiaruje
KS. WILHELM KRZAK
Ślemień, 12 lipca 1931.

PRINTED IN ITALY

3077 DEP.

Fr William KRZAK – first Solemn Mass commemorative Holy Card
12.vii.1931, Ślemień

ks. Wilhelm KRZAK wśród dzieci przystępujących do I Komunii Świętej
26.v.1940 r., Wróblowice

Fr William KRZAK among children celebrating their 1st Communion
26.v.1940 r., Wróblowice

Tablica pamiątkowa
kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego
Kraków-Wróblowice

Commemorative plaque
Transfiguration parish church
Cracow-Wróblowice

Tablica pamiątkowa
bazylika Mariacka, Kraków

Commemorative plaque,
Marian basilica, Cracow

